

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті Халықаралық қатынастар факультеті Халықаралық қатынастар және әлемдік экономика кафедрасының PhD докторанты Сериева Жанар Әлімханқызының «8D04101–Әлемдік экономика» мамандығы бойынша «Қазақстанның Орталық Азия елдерімен экономикалық ынтымақтастығы» тақырыбындағы философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін дайындаған диссертациясының қолжазба жұмысына ғылыми жетекшінің

ІШКІРІ

Сериева Жанардың докторлық диссертация тақырыбы қазіргі таңда өте өзекті мәселелердің біріне жатады. Қазақстан мен Орталық Азия (ОА) елдері арасындағы экономикалық қатынастары соңғы жылдары қарқынды дамып келе жатыр. Қазіргі уақытты Қазақстанның сыртқы саудасы мен инвестициялық ынтымақтастығы әлемнің көптеген елдерімен орнатылған. Олардың арасында ОА бойынша көршілес елдермен экономикалық қарым-қатынастар Қазақстан үшін ерекше орын алып отыр. Бір аймақта орналасқан бес ел үшін аймақтық экономикалық ынтымақтастық экономикалық өсу мен дамуға жәрдемдесуде шешуші рөл атқарады.

Қарастырылап отырған докторлық диссертация елдер арасындағы экономикалық ынтымақтастықтың теориялық және әдіснамалық негіздерін зерттеуге, Қазақстан мен ОА елдері арасындағы экономикалық ынтымақтастықтың қазіргі жағдайын талдауға, аймақтағы экономикалық ынтымақтастықтың даму мүмкіндіктері мен мәселелерін, болашақ перспективаларын талқылауға бағытталған. Экономикалық ынтымақтастық Қазақстан мен ОА елдері үшін сауда және инвестициялық мүмкіндіктерді аша алады. Аймақтық сауданы ілгерілету, сауда кедергілерін азайту және трансшекаралық инвестицияларды жеңілдету арқылы елдер жаңа нарықтарға қол жеткізе алады, экономикаларын әртараптандырады және тікелей шетелдік инвестицияларды тарта алады.

Сонымен қатар экономикалық ынтымақтастық аймақтағы инфрақұрылымды дамытуға ықпал ете алады. Көлік желілерін, энергетикалық инфрақұрылымды және цифрлық қосылымды құрудағы бірлескен күш-жігер аймақтық байланысты арттыруға, сауда шығындарын азайтуға және экономикалық өсуге ықпал ете алады.

Аталған мәселелерді ашу үшін диссертациялық жұмыста көптеген шетелдік, Қазақстандық және ортаазиялық зерттеушілердің еңбектері, дерек көздері мен материалдары пайдаланылған.

Диссертациялық жұмыс тақырыптың мақсат-міндеттерін ашатын, бір-бірімен логикалық байланыс негізінде құралған үш тараудан, қорытынды мен әдебиеттер тізімінен тұрады. Зерттеу жұмысының теориялық негізі жан-жанқты талқыланып, әлемдік деңгейде орын алған аймақтық экономикалық ынтымақтастықтың теориялық-методологиялық негіздеріне кеңінен тоқталған. Автор Қазақстанның ОА елдерімен экономикалық ынтымақтастығының қазіргі жағдайын талдаған. Қазақстанның ОА елдерімен экономикалық ынтымақтастығының саяси-құқықтық негіздері, Қазақстанның

ОА елдерімен сауда қатынастары мен инвестициялық ынтымақтастығының қазіргі жағдайы мен даму мәселелерін жан-жақты зерттелген. Қазақстанның ОА елдерімен экономикалық ынтымақтастығының даму мүмкіндіктері мен болашағы қарастырылған. Қазақстанның елдерімен сауда-инвестициялық қатынастарын ЕЭО шеңберіндегі келісімдер арқылы және «Бір белдеу, бір жол» бағдарламасы аясында дамыту мүмкіндіктерін талқыланып, CAREC (ЦАРЭС) бағдарламасының Қазақстанның ОА елдерімен экономикалық қатынастарын дамыту жәрдемі зерттеліп, ОА елдерінің аймақтық интеграциялық одақты құру мүмкіндіктері мен перспективасы анықталған.

Диссертациялық жұмыстың ғылыми жаңалығы қазіргі кезеңде Қазақстан Республикасының ОА елдерімен экономикалық ынтымақтастығының кейбір маңызды бағыттарын кешенді түрде зерттеудің алғашқы талпынысы болуымен айқындалады. Сонымен қатар Қазақстанның ОА елдерімен экономикалық ынтымақтастығы жылдан жылға кеңейіп, сапалық жағынан дамып келе жатқан алғашқы нақты нәтижелерін анықтап, сараптауымен де ерекшеленеді.

Бұл жұмыс қазіргі геосаяси жағдайларда Қазақстан Республикасы мен ОА елдерінің экономикалық ынтымақтастығын дамыту мен орнатудың негізгі ғылыми мәселесін шешуге арналған және негізгі бағыттарын зерттейтін алғашқы кешенді еңбек болып табылады.

Қазақстан мен Орталық Азия елдері арасындағы аймақтық сауда байланыстарының параметрлік талдау және модельдік бағалау, Қазақстанның Орталық Азия елдерімен сауда ынтымақтастығын регрессиялық талдау жүргізілді.

Сериева Жанардың жүргізген зерттеу жұмысында Қазақстанның ОА елдерімен қарым-қатынасы, оның ішінде экономикалық ынтымақтастығын ғылыми түрде жүйелей отырып, нәтижелерге қол жеткізді деуге болады.

Ғылыми зерттеуінің негізінде мазмұны және тұжырымдары бойынша 8 мақала, оның ішінде 1 Scopus мәліметтер базасына кіретін халықаралық басылымда және жоғарғы аттестациялық комиссия басылымына енетін 3 мақала жарияланған.

Қорыта келе, Сериева Жанар Алимханқызының 8D04101 – Әлемдік экономика мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін дайындаған «Қазақстанның Орталық Азия елдерімен экономикалық ынтымақтастығы» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы қойылатын ғылыми талаптарға толық сәйкес келеді және қорғауға ұсынылады.

Ғылыми жетекшісі:

Халықаралық қатынастар және
әлемдік экономика кафедрасының
доценті, экономикалық ғылымдарының
кандидаты

Л.А. Медуханова

Қолын растаймын
Подпись заверяю

26.02.2026